

# DZIENNIK WARSZAWSKI

**Prenumerata miejscowa:**  
bez odosłania:  
Na rok 9 rsr.  
„ 6 miesięcy 4 50 k.  
„ 3 miesiące 2 25 k.  
„ 1 miesiąc 75 k.  
Za odosłanie dopłaca się  
5 kop. miesięcznie.

**Prenumerata zamiejscowa:**  
z odosłanką pocztą:  
Na rok 12 rsr.  
„ 6 miesięcy 6 „  
„ 3 miesiące 3 „  
„ 1 miesiąc 1 „

**Prenumerata przyjmuje się:** w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospektie w domu Olchynowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Sołowiewa.

**ROK JEDENASTY.**

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miej-  
sca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. —  
Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek.

**WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.**

## Kalendarz prawosławny.

We środę, 20 marca (1 kwietnia), — św. Prep. Joanna.  
We czwartek, 21 marca (2 kwietnia), — św. Jakowa episk.  
W piątek, 22 marca (3 kwietnia), — św. Wasilija mucz.

Stożce wsch. o godz. 5 min. 40; zach. o godz. 6 min. 28.

## Sporetrzenia meteorologiczne

dostarczane przez obserwatorium warszawskie.

Dnia 18 (30) Marca 1874 roku.

Ośnienie po- wierzchni wzrostło do 0°	Temper. pow- powierzchni wzrostło do 0°	Względ. %	Kierunek wiatru:
40.9	+ 7.1	100	zachodni
41.6	+ 9.4	100	poł.-zachodni
41.5	+ 7.5	85	zachodni

## Kalendarz rzymsko-katolicki.

We środę, 20 marca (1 kwietnia), — św. Teodory męcz.  
We czwartek, 21 marca (2 kwietnia), — Wiel. św. Fran. z Paulo.  
W piątek, 22 marca (3 kwietnia), — Wiel. św. Ryszarda bisk.

Wysokość wody na Wiśle stóp 5 cali 7.

## PRENUMERATA

„DZIENNIK WARSZAWSKI”  
W 1874 r.

**Cena prenumeraty dla mieszkańców Warszawy.**  
Bez rozsyłki: na rok 9 rs., — na 6 miesięcy 4 rs.,  
50 kop.; — na 3 miesiące 2 rs. 25 k.; — na 1 mie-  
siąc 75 kop.

Za przesyłkę do domu dopłaca się miesięcznie  
5 kopiejek.

**Cena prenumeraty zamiejscowej.**  
Na rok 12 rs., — na 6 miesięcy 6 rs.; — na 3 mie-  
siące 3 rs.; — na 1 miesiąc 1 rs.

Prenumerata przyjmuje się w Warszawie, w kan-  
torze głównym Redakcji „Dzienników Warszaw-  
skich” przy ulicy Miodowej Nr. 487 (18).

## DZIAŁ URZĘDOWY.

\* Najjaśniejszy Pan, w skutku najpoddanniejszego  
przedstawienia Ministra Spraw Wewnętrznych, 22 lu-  
tego r. b. Najwyższej rozkazał raczyć: po zwinięciu je-  
nerał-gubernatorstwa Noworosyjskiego i Besarabskie-  
go, utrzymać na przyszłość przepis o wyznaczaniu do  
m. Odessy policmajstra z osób stopnia wojskowego.

\* Cesarz Austriacki raczył udzielić order za zasługi  
w wojnie: Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiemu Księciu  
Konstantynowiczowi i Jego Cesarskiej Wysokości Księ-  
ciu Eugeniuszowi; Maksymilianowiczowi; Romanowskiemu  
Leuchtenburgskiemu; wielki krzyż orderu św. Ste-  
fana — Ministrowi Wojny, generał-adjutantowi Milutinowi; wiel-  
ki krzyż orderu Leopolda: naczelnikowi Sztabu Główn-  
nego; generał-adjutantowi hrabiemu Haydenowi; dowódcy  
wojskami Wileńskiego okręgu wojskowego, generał-adjutantowi  
Potapowowi; naczelnikowi miasta St. Petersburga, generał-adju-  
tantowi Trepowowi; towarzyszywo General-Inspektora inżynier-  
ji, generał-adjutantowi Todlebenowi i członkowi Kapituły Order-  
owej, generałowi kawalerji Bagrowowi; order Korony  
Żelaznej I-iej klasy: głównemu naczelnikowi zakładów  
wojskowo-naukowych, generał-adjutantowi Isakowowi; generał-  
lejtantowi: członkowi i zarządzającemu czynnościami Komitetu  
Inżynierji Głównego Zarządu Inżynierji Zwiereniowi; naczelnikowi  
Michałowskiemu akademii i szkoły artylerji Rothowi; i moskiewskie-  
mu oberpolicmajstrowi, generał-majorowi z Orszaku Jego Cesar-  
skiej Mości Arapowowi; wielki krzyż orderu Fran-  
ciszkana: generał-lejtantowi: naczelnikowi Mikołajew-  
skiej Akademii i szkoły inżynierji Tidebelowi; zarządzającemu  
czynnościami Komitetu Wojskowo-Naukowego Sztabu Głównego  
Obuchowowi; zarządzającemu muzeum Głównego Zarządu In-  
tendencji, baronowi Steingelowi; i naczelnikowi Oddziału Wojsko-  
wo-Topograficznego Sztabu Głównego, generał-majorowi For-  
schowi.

\* Najjaśniejszy Pan na przyjęcie i noszenie wyżej wymienio-  
nych udzielił orderów, Najwyższej zezwolił raczyć.

\* Najjaśniejszy Pan, Najwyższej raczył upoważnić generał-feld-  
marszałka księcia Barjatynskiego do przyjęcia i noszenia udzie-  
lonego mu przez Cesarza Austriackiego orderu św. Stefana.

\* Przez Najwyższy rozkaz w wydziale Wojny, w St. Peters-  
burgu, 14 marca: b. przyjęty został do służby  
dywizyjony w stopniu porucznika podporucznik 15 Schlad-  
burgskiego pułku piechoty Wisniewski — do 8 Moskiewskiego  
pułku grenadierów imienia Wielkiego Księcia Fryderyka Meksle-  
burgskiego, w poprzednim stopniu podporucznika; wy-  
kreslony został z listy, zmarły — major 9 Syberyjskiego  
pułku grenadierów imienia Jego Cesarskiej Wysokości  
Wielkiego Księcia Mikołaja Mikołajewicza Starszego Perski.

\* Przez Najwyższy rozkaz w wydziale Straży Granicznej, 8  
marca b. b. awansowany został, oficer oddziałowy bry-  
gady Kaliskiej, kapitan Dutkowski — na majora, z uwolnie-  
niem od służby, mundurem i emeryturą według przepisów.

\* Przez rozkaz w wydziale Straży Granicznej, 9 marca r. b.,  
zapasowy oficer brygady Kaliskiej, kapitan Goroszkowski, —  
otrzymał urlop za granicę: do Austrii i Prus, dla porat-  
owania zdrowia, na dwa miesiące, z zachowaniem płacy.

\* W N. 61 Gońca Urzędowego zamieszczone jest Naj-  
wyższej zatwierdzone 22 lutego 1874 roku postanowienie  
o odnodze od stacji Sosnowki na kolei żelaznej Tam-  
bowski-Saratowskiej do wsi Biełkowa. Na zasadzie te-  
go postanowienia, właściciel ziemski w powiecie Ser-  
dobskim, w gubernji Saratowskiej, radca honorowy  
Michał Adrianowicz Ustinow, przyjmując na siebie obo-  
wiązek zbudowania, swoim kosztem i na swoje ryzyko,  
kolei żelaznej od należących do niego wsi Biełkowa do  
stacji Sosnowki na kolei żelaznej Tambowski-Saratow-  
skiej, na przestrzeni 18 wiorst. Kolei tej nadaje się

nazwa odnogi Biełkowskiej kolei żelaznej Tambowski-  
Saratowskiej.

\* Minister Spraw Wewnętrznych upoważnił otwar-  
cie kas pożyczkowych i oszczędności: 20 lutego: 1)  
w gminie Jabłonne, w powiecie Warszawskim; 2)  
w gminach: Wichertowie, Skotnikach, Ostrowie-Wart-  
skim, Kościelnicy, Goszczanowie, Piekarach, Luboli i  
Bartochowie, w powiecie Tureckim, w gubernji Ka-  
liskiej; 24 lutego: 3) w gminach: Kliszowie, w powie-  
cie Pinczowskim i Mierzwini, w powiecie Andriejew-  
skim.

**Okólnikowe polecenia Ministra Oświecenia Publicznego  
do Zwierzchności Okręgów Naukowych.**  
(16 lutego 1874 roku, Nr. 2,012).

Poleceniem z 6 września 1872 r., Zarządzający w mo-  
jej nieobecności Ministerstwem sekretarz stanu Delja-  
now, prosił o przyznanie się do wprowadzenia w  
środkach zakładach naukowych mekchki wydziału Mini-  
sterstwa Oświecenia Publicznego, przyjętego w szkołach  
niemieckich zwyczajowi noszenia przez uczniów przy-  
rządów klasowych w tornistrach zwykłego kształtu żo-  
nierskiego. Przytem była wskazana wyższość tego  
zwyczajowi nad noszeniem przynależności klasowych,  
w tełach, paskach i węzłach, a mianowicie: przy  
tornistrach dzieci noszą ciężar na obydwóch ramionach,  
w skutku czego obowiązuje się trzymać się prosto;  
z przejściem zaś do wyższej klasy powiększa się ilość  
klasowych przynależności, a wzrastający stopniowo ha-  
dunek na ramionach ucznia, wzmacniając kość pa-  
czewą, stopniowo przysposabia go do pory, kiedy, przy  
powszechnym obowiązku służby wojskowej, przypadnie  
mu, stanowiący w szeregach wojsk, umieścić wszystkie  
przynależności połowe w takim samym tornistrze, tylko  
większych rozmiarów.

Chociaż od czasu pomienionego polecenia upłynęło  
już prawie półtora roku, wszelako sposób noszenia przy-  
należności klasowych w tornistrach, pomimo całej swej  
pożyteczności, wcale jeszcze nie wszedł w powszechnie  
użycie, a w niektórych zakładach naukowych, jak oso-  
biście to dostrzegłem, wcale jeszcze nie istnieje. Dla  
tego, i zważywszy, że powszechnie wprowadzenie po-  
mienionego zwyczajowi służyło by tylko na pożytek wy-  
chowawcom zakładów naukowych, najprzejmiej pro-  
się was, szanowny panie, o wydanie rozporządzenia, aby  
od przyszłego 1874—1875 roku szkolnego, noszenie  
przez uczniów w gimnazjach, progimnazjach i szko-  
łach realnych powierzonego panu okręgu naukowego,  
przynależności klasowych w tornistrach, było uczynio-  
ne dla nich obowiązkiem.

II.  
Kurator jednego okręgu naukowego doniósł Mini-  
stru Oświecenia Publicznego, że niektórzy rodzice uc-  
niów, kształcących w progimnazjum wydziału Mini-  
sterstwa, założonego w jednym z odległych miast po-  
wiatowych Rosji Europejskiej, wynurzyli obawy, aby  
dzieci ich, jeżeli nie będą kształcili się w dalszych kla-  
sach gimnazjów lub szkół realnych i nie ukończą kur-  
su przynajmniej sześciu klas tych zakładów, nie były  
pozbawione wszelkich przywilejów ze względu na o-  
swiętę co do odbywania obowiązku służby wojskowej.

W skutku tego i dla usunięcia podobnych obaw,  
mogących powstać i w innych miejscowościach gdzie  
istnieje progimnazja, mam honor zawiadomić pana, że  
obawy te pozbawione są wszelkiej podstawy, i że pro-  
gimnazja nie są włączone do listy zakładów nauko-  
wych, dołączonych do Ustawy o Obowiązku Służby Wo-  
jskowej i nie wspomniane są w odpowiednich artyku-  
łach tej Ustawy, tylko dla tego, że nie mogą być u-  
ważane jako całkiem samostatne zakłady naukowe, sta-  
nowiące tylko niższe klasy dla gimnazjów, a w części  
i dla szkół realnych, lecz że w punkcie 2 działu V  
Najwyższej zatwierdzonej 1 stycznia 1874 roku uchwały  
Rady Państwa poruczonej Ministrowi Wojny „po po-  
rozumieniu się z Ministrami i Głównozarządzającymi,  
w zawiadywaniu których znajdują się zakłady nauko-  
we, ułożyć wnioski, z jakich przywilejów pod wzglę-  
dem skrócenia terminów służby wojskowej powinni ko-  
rzystać uczniowie rozmaitych zakładów naukowych,  
którzy nie ukończyli w nich całkowitego kursu nauk,  
a następnie po porozumieniu się z Ministerstwem Oświe-  
cenia Publicznego, wnioski o tem przedstawić do Rady  
Państwa”, przyczem mają być określone i przywileje  
uczniów, którzy ukończyli kurs progimnazjów i czter-  
ech niższych klas gimnazjów.

Obecnie nie można jeszcze ściśle oznaczyć, jakie  
będą te przywileje, lecz jest oczywiście, że takowe  
wcale nie będą mniejsze od przywilejów, jakie są na-  
dane za ukończenie kursu szkół powiatowych.

## Główny Zarząd do Spraw Prasowych.

Na zasadzie art. 27 i 28 rozdz. II dod. do art. 5  
(uwagi 4) Ust. Cenz. w przedl. z 1868 r., jeżeli w pi-  
śmie periodycznym ukaże się wiadomość, dotycząca o-  
soby prywatnej, to pismo to nie może odmówić zakomu-  
nikowanych mu przez tę osobę w odpowiedzi odpard-  
i sprostowań, pod odpowiedzialnością w przeciwnym  
razie, według art. 1,033 Kod. Kar. wyd. 1866 r.

Nieraz jednakże pomiędzy redakcjami pism perjo-  
dycznych a osobami prywatnymi powstają spory pod  
względem zastosowania w praktyce powyżej wymienio-  
nych artykułów prawa i osoby prywatne, otrzymując  
odmowę ze strony redakcji zamieszczenia odpard-  
i sprostowań, zgłaszają się do Głównego Zarządu do  
Spraw Prasowych z podaniem o przymuszenie tych  
redakcji do wydrukowania takowych odpard-  
i sprostowań.

Główny Zarząd do Spraw Prasowych w obec zna-  
czej liczby podobnych podań, uznaje za właściwe po-  
dać do wiadomości, że w ścisłym zastosowaniu do art.  
1 i 3 Ust. Post. Cyw., Główny Zarząd nie ma prawa  
wadać się w rozstrząsanie podobnych sporów pomię-  
dzy osobami prywatnymi a redakcjami pism wycho-  
dzących bez cenzury i przymuszania tych ostatnich do  
drukowania odpard-  
i sprostowań składanych przez o-  
soby prywatne, ponieważ każda podobna sprawa po-  
dlega decyzji władz sądowych, i że wszystkie podobne  
podania będą pozostawiane odtąd przez Główny Zar-  
ząd do Spraw Prasowych bez skutku.

\* Departament Telegrafów. Przesyłanie korespon-  
dencji linją telegraficzną pomiędzy Persją a Turcją  
Azjatycką przez Channegin, obecnie zostało przerwane  
aż do dalszego rozporządzenia.

\* Z rozporządzenia Zarządzającego dochodami akcyznymi gu-  
berni Warszawskiej i Siedleckiej, mianowany został, po-  
mocnik sekretarza Zarządu Akcyz gubernji Warszawskiej i Sie-  
deckiej, sekretarz gubernjalny Jakubowski, pomocnikiem nadzor-  
cy I-go okręgu tegoż Zarządu, od 6 marca 1874 roku.

\* W skutku najpoddanniejszego przedstawienia Mi-  
nistra Finansów, 16 listopada 1873 roku zapadło Naj-  
wyższe upoważnienie do zwolnienia w St. Petersburgu  
zjazdu przedstawicieli rosyjskich Banków gruntowych,  
dla rozważenia kwestji według programu, zatwierdzo-  
nego przez Ministra Finansów.

Otwarcie zjazdu, pod przewodnictwem członka Rady  
Państwa, sekretarza stanu księcia Obolenskigo, mia-  
ło nastąpić 10 marca, w sali Rady Ministra Finan-  
sów.

Programat zatrudnień zjazdu:

I. Ustanowienie większej jednostajności:  
a) w sposobie zarządzania Bankami, ich rachunko-  
wości, korespondencji, układaniu i ogłaszaniu bilansów,  
wypuszczeniu listów zastawnych, odbywaniu losowań  
i rozdziale dywidendy;  
b) w sposobie odbywania licytacji dóbr zalegających  
c) w sposobie ubezpieczania dóbr zastawianych i sto-  
sunków Banków z Towarzystwami ubezpieczeń.

II. Jednostajne oznaczenie własności przyjmowa-  
nych na zastaw majątków i terminów, na jakie mogą  
być udzielane pożyczki.

III. Wspólne wykazanie ogólnego systemu osza-  
cowań i rozważenie środków dla zabezpieczenia kre-  
dytu hipotecznego od nieodpowiednich wartości ma-  
jątków pożyczek, współwładniczących w jednej miej-  
sowości Banków.

IV. Rozważenie środków dla zabezpieczenia kursu  
listów zastawnych od obniżenia i zbyt gwałtownych  
wahań się i dla łatwiejszej realizacji listów zasta-  
wanych.

V. Wyszukanie sposobów dla usunięcia wątpliwo-  
ści i trudności, powstałych w praktyce przy wykonaniu  
formalności prawnych.

## DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

### WIADOMOŚCI KRAJOWE.

\* W 1872 roku w gubernji Płockiej wydarzyło się  
135 pożarów, z nich w miastach powiatowych 10, a na  
wszach 125 (w mieście gubernjalnem Płocku w ciągu  
roku nie było ani jednego pożaru). W porównaniu  
z rokiem poprzednim liczba wypadków pożaru zmniej-  
szyła się o 2; liczba spalonych domów o 38; suma  
strat poniesionych przez mieszkańców o 13,034 ruble.

Wypadki pożarów pod względem pół roku dzieła się  
w następujący sposób: w zimowych miesiącach było  
ich 29, w wiosennych także 29, w letnich 43, a w je-  
siennych 34. Z ogólnej liczby wypadków pożarów,  
według wyprowadzonych śledztw okazało się: wyda-  
rzonych od pioruna 15, z wady pieców i kominów 6,  
z nieostrożności 11, z podpalenia 16 i z przyczyn nie  
wyszczególnionych 87. Zresztą prawie wszystkie pożary  
wydarzone z przyczyn niewyszczególnionych, należy z wszel-  
kiem prawdopodobieństwem przypisywać także nieo-  
stróżności i wadom pieców i kominów.

Z 16 pożarów zaszłych w skutku podpalenia, śledz-  
twa sądowe wykryły podpalaczy tylko w trzech wy-  
padkach.

Osoby poszkodowane w skutku pożarów poniosły  
straty 57,824 rub.

Na rachunek tych strat i nie zapłaconych za spalo-  
ne w poprzednich latach ubezpieczone nieruchomości  
wypłacono z funduszu ubezpieczeń w 1872 r. wyna-

grodzienia poszkodowanym w skutku pożarów mies-  
kańcom gubernji 58,345 rub. 61 kop.

W gubernji Płockiej niema regularnie uorganizo-  
wanych straży ogniowych, ale wszystkie miasta i osa-  
dy mają sikawki, wiadra, drabiny, bosaki, haki i inne  
narzędzia ogniowe, utrzymywane w części na koszt  
gminy, w części na koszt właścicieli domów.

Na wszech, stosownie do postanowienia byłej Rady  
Administacyjnej Królestwa Polskiego, z 1 września  
1836 roku, znajdują się na każde trzy domy mieszkal-  
ne żelazne bosaki i haki do rozbiierania palących się  
budowli. Nad utrzymaniem w porządku tych narzę-  
dzi ogniowych czuwa, oprócz naczelników powiatu,  
straż ziemska, która, z bezpośredniego swego obowiąz-  
ku, ciągle obchodzi osady i wsie.

\* Ceny targowe i zboża, innych artykułów ży-  
wności w mieście Petrokowie od 2 (14) do 9 (21)  
marca 1874 roku. Za czwartek: pszenicy 14 rub.  
80 kop., żyta 8 rub. 9 kop., jęczmienia 7 rub. 80  
kop., owsa 5 rub. 20 kop., gryki 6 rub. 50 kop.,  
grochu 9 rub. 90 kop., kartofli 3 rub. 20 kop.,  
kaszy jęczmiennej 10 rub. 45 kop., gryczanej grubiej  
16 rub. 64 kop., maki pszennej I-go gatunku 18 rub.  
40 kop., II-go gatunku 16 rub. 22 kop., żytniej I-go  
gatunku 10 rub. 47 kop., II-go gatunku 8 rub. 40  
kop.; za funt: chleba pływowego 3 3/4 kop., razowego  
2 1/4 kop., mięsa wołowego 10 kop., cielęciny 10 kop.,  
wieprzyny 12 kop., baraniny 10 kop.; za pud: sia-  
na 25 kop., słomy 20 kop. (Dziennik Gub. Petrokowskiej).

### WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

\* Sezon muzykalno-artystyczny w roku bieżącym  
odznaczał się szczególniem ożywieniem: koncerta na-  
stępowały jedno po drugim z taką szybkością, że pu-  
bliczność miała zaledwie dość czasu do zdania sobie na-  
leżytej sprawy z doznanych wrażeń estetycznych, lub  
też po prostu muzykalno-wokalnych. Lecz pomi-  
mo obfitości koncertów, nie wiele było takich, któ-  
reby wywarły trwałe wrażenie i utkwiły w pamięci  
słuchaczy dłużej nad chwilę, w której rozległ się ostatni  
dźwięk wywołany smyczkiem lub palcami koncertanta,  
albo też płynący z piersi śpiewaka... Miernota stano-  
wi wszędzie większość; i wśród jej masy zwartej, rzad-  
ko kiedy wyróżniają się osobistości z wielkim talentem,  
w którym tkwi geniusz. W sezonie bieżącym nie wie-  
li takich koncertantów popisywało się przed publi-  
cznością warszawską, do rzędu zaś ich możemy śmiało  
policzyć zdolną pobratymkę naszą, panią Jesipow, któ-  
rą słyszeliśmy poraz pierwszy w zeszłym czwartku, pod-  
czas 9-go wielkiego koncertu Towarzystwa Muzyczne-  
go. Przyznajemy się otwarcie, że pomimo pochw-  
i nawet pełnych zapadła zdań gazet petersburskich,  
posłaliśmy na koncert z niejakim uprzedzeniem. Pia-  
nistek bowiem, dającego koncerta, namnożył się w o-  
statnich czasach zbyt wiele, bardzo mało atoli z po-  
między nich zdołało wyróżnić się z pośród mnioty, i na-  
wet rzecz można, że kobiet-artystką w prawdziwym  
tego słowa znaczeniu, była dotąd tylko Karolina Schu-  
mann, niezrównana w tej szczerpłej sferze. Wszystkie  
zaś inne miewają jedynie chwilowe powodzenie, wy-  
wołują mniej więcej głośnie oklaski przy wykonywaniu  
utworów świetnych, lecz pozbawionych treści, i idą w  
niepamięć po większej części najazutrz po koncercie.

Program jaki pani Jesipow ułożyła dla swego pier-  
wszego wystąpienia w obec publiczności tutejszej, nie  
rozproszył bynajmniej naszych uprzedzeń: był on tak  
śmiały, że budził pomimowolnie wątpliwość: czy mło-  
da artystka poddała tak ogromnemu zadaniu? Pa-  
ni Jesipow zaleciła się publiczności tutejszej „Kon-  
certem” (4) A. Rubinstein, z towarzyszeniem orkie-  
stry — i wyegzekwowała go świetnie, z głębokim po-  
czuciem artystycznym, z wszystkimi najsubtelniejszymi  
odcieniami, jakie zdolny jest pojść i uczuć tylko pra-  
wdziwy artysta-mysliciel, — słowem „Koncert” wyszedł z  
pod jej palców tak, jak nie potrafiłby może wyegze-  
kwować go nikt inny, oprócz samego jego twórcy. Pa-  
ni Jesipow odtworzyła nam żywą duszę, jaką kompo-  
zytor wcielił w ten utwór: potężny potok dźwięków na-  
miętych, bądź wspaniale-spokojnych, bądź smętnych,  
bądź narażenie wesołych, przeniósł nas w krainę twó-  
rczości pełnej fantazji, w krainę plastyki muzycznej na-  
szego znakomitego artysty... Potrzeba być nie tylko  
znakomitym wykonawcą, lecz nadto głębokim myślicie-  
lem, ażeby przejść się tak szczerze duchem kompozy-  
tora i potrafić tak po mistrzowsku odsłonić w obec  
słuchaczy tajemnice jego twórczości.



Pomniemy „Nocturno” Szopena i piękne, wesołe „Scherzetto” Schumanna, i zastanowimy się jeszcze nad dwoma utworami Liszta: „Taniec gnomów” (Gnomens-Reigen) i „Fantazja na motywach węgierskich”, z towarzyszeniem orkiestry. Jakkolwiek w obu tych utworach spotykamy cechy wspólne twórczości Liszta, jakkolwiek oba one przenoszą nas w sferę fantazji ludowej i uczucia ludowego, pomimo to każdy z nich stawia egzekutorowi wymagania wręcz sobie przeciwne. Rzec można stanowczo, że dokładne wykonanie obu tych utworów daje miarę pocucia artystycznego w egzekutorze. I cóż... Wytworny, przeliczny, fantastyczny „Taniec gnomów” przeniósł nas w krainę sagi średniowiecznej, uczuliśmy jakby świeży zapach lasu wśród blasku księżycy, słowem, poddał się całkiem oczarowaniu artystycznemu. A fantazja węgierska? Wywarła ona silne wrażenie; melodia poważna, pełna smutności przenikającej do głębi serca, przeplatana była przejściem dobitnym do wybuchu namiętnej wesołości, bardziej jeszcze wstrząsającej serce bolejącą, oraz odwagi zachowatej, nie znającej granic, rwącej się do czynu, spoglądającej śmiało i wyzywająco na wszystko, cokolwiek gnębi i ścieśnia tę działość.

W taki to sposób pani Jesipow tłoniaczy słuchaczom znaczenie wykonywanych przez siebie utworów. O zaletach technicznych jej gry zbyt nie mówię: technika jej stawia ją w rzędzie najpierwszych artystów; pod względem siły, pełności dźwięków, czystości tonu i wykonania — dorównywa ona artystom — mężczyznom; lecz największą w niej zaletą jest to, że cała, że tak powiemy, strona materialna jej potężnego talentu, służy jej jedynie jako środek, dzięki któremu widzimy przed sobą artystkę-myslicielkę w całej okazałości. Ta strona zalet artystycznych pani Jesipow zadziwia nas jedną, nadzwyczaj wydatną cechą charakterystyczną — godną uwagi obiektywnością i prawdziwą kobiecą umiarkowaniem oddawania najdrobniejszych odcieni myśli i uczuć tego lub owego kompozytora. Zgadza się, że pani Jesipow odznacza się różnorodnością bez granic i zadziwia siłą panowania nad sobą; budząc w sercu słuchacza cały świat uczuć różnorodnych, zdumiewając go siłą i ilością wrażeń, sama ona pozostaje spokojną i jest ze wszech miar władczyńnią wywołującą te siły ducha, i aż strach bierze, ażeby na podobieństwo znanego z legendy alchemika średniowiecznego, wywołane przez nią duchy, nie pochłonyły jej samej.

Jako artystka znakomita, pani Jesipow nie goni za efektami błyskotliwymi, za temi środkami powszedniości, do jakich ucieka się tak chętnie miernota. W ogóle grze jej obecnej jest wszelka drobniawość, wszelkie domieszkowanie — niech czytelnik wybaczy nam to wyrażenie — żywiołu babskiego; wszystko wychodzi z pod jej dotknięcia proste, jasne, przeniknięte szlachetnością i mekka siłą myśli i uczucia, wszystko nacechowane jest głęboką namietnością, w zespoleniu z umiarkowaniem panowania nad formą. Każdy frazes jest jak gdyby wykuty, lub wyrzeźbiony wprawną ręką mistrza. Na zakończenie zrobimy uwagę, że pomimo iż gra pani Jesipow jest ze wszech miar oryginalna, zadziwiło nas w jej osobistości artystycznej coś wspólnego z A. Rubinsteinem.

Do opisu swego w „Towarzystwa Muzycznego” pani Jesipow wybrała wyłącznie utwory przedstawicieli dwóch najbardziej do nas zbliżonych, pod względem czasu i treści wewnętrznej, szkół: romantycznej i realno-plastycznej. Nie słyszeliśmy jej dotąd wykonywającej utworów klasycznych, dla tego też nie możemy dać stanowczej oceny jej talentu. Lecz nie zdokładamy powstrzymać się od przypuszczenia, że o ile wnosić można, z cech charakterystycznych jej osobowości artystycznej, pani Jesipow, pomimo swej obiektywności, jest par excellence egzekutorką tegoczesnych utworów muzycznych; ten świat twórczości jest bardziej pokrewny jej: natura jej ognista, energiczna, jest bardziej w swoim żywiole w muzyce otwierającej ten wielki okrzyk duszy eierpaoej, te wyrzekania zniekanego, swoimi sprzecznosciami wewnętrznymi człowieka tegoczesnego, przez serce którego, podług wyrażenia Heinego, „przeszła wielka ryś świata” (der grosse Weltriss). Każdy artysta ma swoje, mniej więcej rozległą sferę działalności — sfera zaś pani Jesipow jest i bez, klasyków dość rozległa i różnorodna.

Podczas 9-go koncertu Towarzystwa Muzycznego, publiczność tutejsza słuchała po raz drugi gry p. Remenyiego. Nie będąc artystą pierwszorzędny, należy on atoli do liczby bardzo uzdolnionych skrzypków; nie porywa on wprawdzie namiętną energią dźwięków, nie zadziwia potęgą natchnienia... lecz w każdym razie jest on dobrym wykonawcą, i w grze jego wszystko oddane jest w sposób miły, wytworny, dokładny, piękny. Wszelakoż pomimo tych zalet, gra p. Remenyiego tolnie jakąś pospolitością i gonieniem za efektem. Wykonał on trzy utwory Szopena, transponowane przez niego na skrzypce; powiodło mu się to dobrze, lecz nie odżył przed nami obraz wielkiego kompozytora, którego muzyka jest jakby marzeniem niebiańskim i smętną skargą...

Zaden z koncertów Towarzystwa Muzycznego nie może obejść się bez śpiewu, co po większej części uważać należy jako nieuniknione intermedium, które bywa tem lepsze, im jest krótsze. Tym razem atoli intermedium nie miało tej zalety, albowiem reprezentantka części wokalne, pani Płodowska-Morelli, wykonała dwie ogromne arje Belliniego z oper „Beatrice di Tenda” i „Purytanie” — rzeczy tak już nie nowe, że przeszły już do sfery literatury muzycznej katarynki. Lecz jakże jest położenie słuchaczy, gdy głos nie świeży już wydaje dźwięki podobne do tęczowego się szkła, estrada zaś nie dozwala na pokrycie wad śpiewu akcją dramatyczną, zwłaszcza jeżeli śpiew nudy słuchaczy przeszedł pół godziny. Le pire des genres est le genre ennuyeux.

powiada francuskie przysłowie; znamy atoli gorszy jeszcze rodzaj — śmieszności, i cóż powiedzieć o takim zespoleniu jednego i drugiego, jakie cechowało śpiew pani P. M.? Nie wątpimy zresztą, że niegdyś pani P. M. była zdolną śpiewaczką, która kształciła się w dobrej szkole — lecz cóż zdoła się ostać w obec wszystkiego niszczonego działania czasu?

Na zakończenie, orkiestra Wielkiego teatru wykonała siódmą symfonię Beethovena, której niestety, większość publiczności nie mogła słyszeć, nie z powodu niepojmowania znakomitego kompozytora, lecz dla tego, że każdy spieszył wyostać się z sali, zanim tłum wtoczył się do ciasnych korytarzy i na wązkie schody.

W tych dniach, na ulicach Warszawy ukazała się dość ciekawa nowość. Mówimy o fotografii ruchomej, która już od kilku dni jeździ po mieście i zdejmuje rozmaite widoki. W sobotę zdarzyło się nam widzieć zdjęcie fotografii kościoła św. Aleksandra, koło alei Ujazdowskiej. Nowość ta przeszła do nas z powszechnej wystawy wiedeńskiej. Jeden z tutejszych fotografów, p. W. Twardziński, mający swój zakład przy ulicy Niecałej, podczas pobytu swego w Wiedniu w roku zeszłym, widział tam u niektórych fotografów francuskich ostatni ich wynalazek, zastosowany do tego, aby dogodnie i łatwo zdejmuwać wszelkie możliwe fotografie, zewnątrz zakładów fotograficznych, na każdym miejscu. W tym celu fotografowie francuscy wynieśli ruchome laboratorium fotograficzne, składające się z niewielkiej skrzynki czworobocznej, wstawionej na koła; w tej skrzynce, która łatwo może być przewożona z miejsca na miejsce przez jednego człowieka, mieści się całe laboratorium fotograficzne. Taką skrzynkę sprawił p. Twardziński i obecnie zdejmuje różne widoki i gmachy w Warszawie. Fotografia ruchoma stanowi wielką dogodność do zdejmuwania fotografii nieboszczyków i ciężko chorych w ich mieszkaniach, pomników, gmachów, posągów, fabryk, maszyn w nich, modeli, obrazów, wnetrz wielkich gmachów, utworów rzeźby i tym podobnych przedmiotów zewnątrz zakładów fotograficznych. W skutku urządzenia fotografii ruchomej, ceny reprodukcji, zdejmuwanych przy jej pomocy, będą prawdopodobnie znacznie niższe od cen, jakie poprzednio trzeba było płać za podobne roboty.

W ciągu 1872 roku w mieście Warszawie aresztowano: dezerterów 28 i włóczęgów i żebraków bez przytulku 3,930; tych ostatnich w porównaniu z 1871 r. więcej o 828, w porównaniu z 1870 r. więcej o 815, a w porównaniu z 1869 r. mniej o 1,398.

Z ogólnej liczby aresztowanych drugiej kategorii wyszła: na mieszkanie do gubernij kraju tutejszego 1,897, do gubernij wewnętrznych 21, do Prus 18, do Austrii 24, do domu roboczego 508, do domu przytulku w Górce Kalwarii 14, do instytutu moralnej poprawy dzieci we wsi Mokotowie (między aresztowanymi byli i dzieci), do szpitala Dzieciątka Jezus do oddziału dzieci 13, i nakoniec uwolniono po wymierzeniu kar policyjnych 1,420.

Przyczynę tak znacznej liczby włóczęgów i żebraków w Warszawie stanowi w części zakorzenienie w niższej klasie tutejszej ludności próżniactwo, w części zaś rzeczywista nędza, w skutku wzrastającej prawie codziennie drożyzny mieszkań i wszystkich przedmiotów pierwszorzędnych potrzeb do życia. Oprócz tego włóczęgi i żebracy, po oświeceniu w areszcie i domu roboczym czasu na który są skazywani, uwalniają się i na nowo zaczynają prowadzić poprzedni swój rodzaj życia; odesłani zaś do miejsca pochodzenia mieszkańcy innych miast i wsi, z powodu nieobecności służby policyjnej na rogatkach, w skutku ulżenia przepisów paszportowych i nakoniec z powodu niemożności ścisłego nad nimi dozoru na prowincji, powracają bez przeszkód do Warszawy i nadmiernie powiększają liczbę proletariatu bez dachu i moralnie zepsutego.

Wypadków fałszowania papierów kredytowych w ciągu 1872 roku nie wykryto w Warszawie, lecz toczyło się 38 spraw z powodu odebrania od różnych osób, przy wydatkowaniu biletów kredytowych 3, 5 i 10-rublowych i kuponów od papierów procentowych różnej wartości, które okazały się fałszywymi. Wszystkie te sprawy, po wyprowadzeniu śledztwa policyjnego, odesłane zostały do właściwych władz sądowych.

#### Z INNYCH GUBERNIJ.

St. Peterb. Wied. donoszą, że na posiedzeniu Cesarskiej akademii nauk, 5 marca, akademik G. P. Helmersen zakomunikował co następuje: „W pismach perijodycznych zamieszczonych było o kanalizacji i asenizacji Petersburga kilka artykułów, z których okazuje się między innymi, że złożono w radzie miejskiej kilka projektów dla wprowadzenia w wykonanie tego ważnego środka higienicznego. Lecz ponieważ żaden z tych projektów nie jest oparty na badaniach dokładnych nad warunkami fizycznymi, geologicznymi, higienicznymi i statystycznymi, w jakich znajduje się ludność stolicy, z obawy przeto przedwczesnej decyzji na korzyść jednego z projektów złożonych, niektórzy uczeni, oddający się naukom, do zakresu których należą badania pomienne (akademik Helmersen, budowniczy profesor Bernhard, doktor Hirsch, profesor R. Lenz, chemik Schmidt i doktor Eriksen), zgrupowali się w jesieni 1873 roku dla rozstrzygnięcia kwestji kanalizacji i asenizacji Petersburga. W liczbie tych osób znajdował się w charakterze prezesa tej komisji prywatnej. Przekonawszy się o niebezpieczeństwie, przed ułożeniem projektu asenizacji Petersburga, zbadania naukowego gruntu, wody, klimatu, warunków higienicznych stolicy, i nie wdając się w rozprawę co do wyższości tego lub owego systemu usuwania z miasta nieczystości, komisja pominiona poprzestała na ułożeniu programu szczegółowego pomienionego badań naukowych, bez których nie można nawet myśleć o nakreśleniu projektu racjonalnego dla asenizacji miast. Pracę swoją komisja ogłosiła obecnie drukiem w językach ruskim i niemieckim, złożoną takową w Najwyższej zatwierdzonej komisji sanitarnej i ma zaszczyt zakomunikować ją Cesarskiej akademii nauk. Przytem poczytuje sobie za obowiązek nadmienić, że w ułożeniu programu, komisja powołała się jedynie na zasady naukowe i zyczeniem przyczynienia się w oświeceniu do pożytku powszechnego. Co się zaś tyczy złożonych w radzie miejskiej projektów asenizacji stolicy, systemy jakie przyjęto w nich za podstawę, rozstrzygnięte zostały krytycznie przez jednego z członków komisji, mianowicie przez profesora R. E. Lenza, który ogłosił nadto drukiem swój artykuł o oczyszczaniu i kanalizacji miast. Artykuł ten zawiera przegląd kompletny wszystkich rezultatów osiągniętych dotąd w Europie zachodniej za pomocą zastosowania w praktyce rozmaitych sposobów asenizacji miast, oraz krótki i przystępny dla wszystkich opis tych systemów. Tę ostatnią pracę, wydrukowaną w językach ruskim i niemieckim, mam zaszczyt złożyć akademii nauk w imieniu autora.”

\* Z Archangielska pod 2 lutego piszą do dziennika Głos: Lat temu dwadzieścia rosyjski Brzeg Murmański, na całej swej długości wynoszącej przeszło 800 wiorst, nie przedstawiał ani jednego punktu, gdzieby istniały stałe osady. Mnóstwo stanowisk, przy jego zatokach, zalomach i wyspach, ożywiało się tylko latem, kiedy z rozmaitych miejsc Kraju Białomorskiego i z Koly napływali tam przemysłowcy na połów ryb. W zimie i na jesieni panowała tam bezludność. Od Cypla Świętego aż do granic Norwegii, tylko rzadkie szalasy łoparów, pilnujących stanowisk, przypominały w tej pustyni bliskość człowieka, i na zachodnich krańcach półwyspu Rybackiego mieszkało kilka rodzin norweskich i fińskich, które osiedliły się tam samowolnie, a nawet w kraju rodzinnym uchodziły za zbiegłe. Tymczasem, ludziom dobrze obeznanym z rzeczą, nie raz rzucała się w oczy ogromna różnica pomiędzy brzegami sąsiedniego królestwa a naszymi, chociaż znajdującymi się w jednakowych warunkach klimatycznych, ale uderzającymi załudnieniem, bogactwem, cywilizacją, a granicy norweską na zachód, a bezludnością, nieładem i nędzą na wschód od tego punktu. Kiedy na krańcowej północy Norwegii kwitnęły miasta: Wadso, Wirde, Tromse, Hammerfest, na krańcowej północy Rosji nie było ani jednej stałej osady. Tymczasem w Archangielsku dobrze było wiadomo, że dwadzieścia pięć lat temu i sąsiedni pas Norwegii, był tak samą pustynią. Jednocześnie z tem do gubernatora archangielskiego zaczęły nadechodzić podania pomorzan i rybaków z zyczeniem osiedlenia się na Murmanie pod pewnymi warunkami. W skutku tego powstała myśl o kolonizacji tego kraju, ściśle złączona z przeświadczeniem o konieczności wyjednania osadnikom różnych przywilejów, bez czego, jak łatwo zrozumieć, załudnienie brzegów nie było zbyt wabiące. Rezultatem rozpoczętej z tego powodu korespondencji i starań władz miejscowych był Najwyższy rozkaz z 22 listopada 1868 roku, o nadaniu osadnikom murmańskim pewnych przywilejów. Przywileje te główne stanowiły: 1) nadanie ruskim i zagranicznym osadnikom na Brzegu Murmańskim, pod względem handlu z Norwegią, praw nabywania włościom pomorskim i oprócz tego pozwolenie, w ciągu siedmiu lat, licząc od dnia zatwierdzenia tego środka, zajmowania się wszelkiego rodzaju handlem i profesjami, bez brania ustanowionych świadectw, oraz upoważnienie do przywożenia bez cla towarów rokowidzielnich i innych na własny użytek i na sprzedaż w osadach; 2) wyznaczenie, według uznania zwierzchności gubernialnej, na każdą rodzinę już osiedloną na Murmanie lub mającą tam przybyć, pożyczki od 50 do 150 rubli, z rozłożeniem spłaty na sześć lat, za poręczeniem wspólnem lub za zapewnieniem majątkiem, z zastrzeżeniem, aby potrzebne na to kredyty, według przybliżonego obliczenia, włączane były do budżetu rozchodów ministerstwa spraw wewnętrznych; 3) uwolnienie na sześć lat od używania papieru stepsowego, prócz na kontrakt kupna przy nabywaniu gruntów od skarbu; 4) upoważnienie do udzielania im w kształcie pożyczki lub za pieniądze zboża z magazynów rządowych; 5) nadanie im prawa zajmowania się łowieniem zwierząt futrzanych i ptactwa, oraz połowem ryb w rzekach i jeziorach, znajdujących się w bliskości osad; 6) udzielenie im przywilejów nadawanych byłym włościom rządowym przy przesiedlaniu się z jednej gubernii do drugiej, to jest sześciolateczne uwolnienie od postępu wojakowego, uwolnienie od podatków i powinności w pieniądzu i naturze na osm lat, licząc ten termin od początku roku, w którym dokonane zostało przesiedlenie się, uwolnienie od zaciągu wojakowego w ciągu trzech poborów do wojska od czasu przesiedlenia się i umorzenie wszelkich zaległości z poprzednich lat w podatkach skarbowych, jeżeli będzie dowiedzione, że zaległości ciążą osobicie na przesiedlających się; 7) nadanie prawa tym z nich, którzy nie znają języka ruskiego, podawania wszystkich prośb i deklaracji do kogokolwiek bądź w języku norweskim lub fińskim, oraz dozwolenie cudzoziemcom składania przysięgi na poddaństwo Rosji w samych osadach przed wojskiem gminy lub pośrednikiem pokojowym; 8) urządzenie murmańskiej włości osadniczej oddzielnie od włości łoparów. Zaraz potem zaczęła się regularnie uorganizowana kolonizacja kraju, trwająca już szósty rok, która, wnosząc z jej rezultatów, całkowicie urzeczywistnia oczekiwania rządu. Latem 1873 roku odwiedzałem liczne osady i nie mogłem nie dostrzedz, że niektóre z nich oczekują trwałej i budzącej zażdrość przyszłości.

#### TELEGRAMY

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Paryż, 30 marca. Boudier, kandydat republikański, w departamencie Żyrondy wybrany został blisko 71,000 głosami, przeciwko Bertrandowi, bonapartyście, który otrzymał 47,000 głosów i Lariem, zachowawcy, który otrzymał 23,000 głosów; w departamencie Wyższej Marne wybrany został Danelle republikański blisko 36,000 głosami przeciwko Lesperat, zachowawcy, który otrzymał 24,000 głosów.

Wiedeń, 30 marca. Montagsrevue zaprzecza doniesieniu, jakoby ambasador austriacki już doręczył papieżowi list cesarza z odpowiedzią. List dotychczas nie został wysłany.

#### WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Dnia 19-go marca, książę i księżna Edymburscy przyjmowali w pałacu Buckingham kilka deputacji, które im doręczyły adresa powitalne, a wieczorem wraz z księciem i księżną Walji, znajdowali się na wielkim koncercie w Albert-Hall, na którym wykonane było oratorium p. Artura Sellivana „Światło świata”.

Korespondent Gacety Kolonijalnej pisze pod datą 17 marca z Chislehurst: „Zdarzyło mi się widzieć cesarza węg. Eugenję przed dwoma laty i znalazłem, że od tej

pory znacznie się postarzała: Wtedy można było ją wziąć, przynajmniej, za kobietę 35-letnią, — wczoraj zaś wydała mi się o dziesięć lat starszą, chociaż zawsze co do powierzchowności, młodszą nad swe lata. Nie wiem, czy postarzała tak nagle w rzeczywistości, czy też dla tego, że zaniedbała odmiładniających toalet. Wszystkie obecne na przyjęciu damy, odznaczające się w tych rzeczach wielką przenikliwością, poświadczyły, że nie miała wówczas na sobie różu, i że ani skóra ani włosy nie były nieczem sztucznie podmalowane. Książę podobny jest do ojca i do matki, trudno nawet powiedzieć do kogo więcej; sposób trzymania głowy i na wpół przygnięte oczy przypominają zmarłego cesarza; za to nos, wzrost i podbródek przypominają rysy matki. Wyraz twarzy ma przyjemny i otwarty; obejście zaś księcia, jak przypada na ucznia, z którego poddani mają dopiero uformować cesarza, odznaczało się przyjacielską, młodzieńczą uprzejmością, lecz nie było pozbawione zarazem godności i pewności siebie. Zbudowany on jest dobrze, lecz wzrostu małego, a ponieważ przez lat dwa nie wiele podrośł, przeto kto wie, czy mu przybędzie wzrostu. Nauczyciele i towarzysze w Woolwich odzyskują się w ogóle o nim dobrze. Nikt nie uważa go za geniusza, lecz wszyscy uznają, w nim młodego człowieka zdolnego, z dobrym sercem.

Podajemy ośnowę mowy tronowej królowej Wiktorji, odczytanej 19-go marca, przy otwarciu sesji nowego parlamentu angielskiego:

„Milordowie i panowie! Udać się do was po radę niezwłocznie po następstwach podania się do dymisji poprzedniego ministerstwa. Stosunki moje z wszystkimi mocarstwami zagranicznymi, nie przestają być jak najbardziej przyjacielskimi i nie omieszkam skorzystać z wpływu, jakie takowe zapewniają mi, dla utrzymania pokoju europejskiego i dla ściślejszego przestrzegania zobowiązań międzynarodowych. Związek małżeński syna mego, księcia Edymburskiego, z Wielką Księżniczką Marją Aleksandrowną, jest przedmiotem wielkiej dla mnie radości i zarazem rękojmnią stosunków przyjacielskich pomiędzy dwoma wielkimi mocarstwami. — Wojna z królem aszantów zakończyła się zwycięstwem i zburzeniem jego stolicy, oraz układami, które mam nadzieję, przyczynią się do bardziej zadowalniających, niż poprzednio, naszych stosunków handlowych i innych na wybrzeżu afrykańskim. Waleczność, karność i wytrwałość moich wojsk lądowych i morskich, umiejętność jakiejsi złożyły dowody oddział ekspedycyjny, podtrzymały raz jeszcze, wśród okoliczności wielce krytycznych, w świetny sposób odwieczną sławę armij brytańskich. Ubolewam mocno, że wielka posucha, jaka panowała zeszłego lata, dała się we znaki najludniejszemu prowincjom mego cesarstwa indyjskiego i spowodowała głód w niektórych punktach, mających kilka milionów mieszkańców. Polecałam głównemu naczelnikowi mego cesarstwa indyjskiego, ażeby przedsięwziął środki dla złagodzenia tej strasznej klęski.

„Panowie izby gmin! Złożony wam zostanie wkrótce budżet wydatków na przyszły rok finansowy. Milordowie i panowie! Zwłoka i wydatki jakie towarzyszą w Anglii przechodzeniu z rąk do rąk własności ziemskiej, zartucane są oddawna systemowi naszego prawodawstwa i są wielką przeszkodą do zawierania umów przy nabywaniu takiej własności. Kwestja ta zaprzęta już parlament podczas poprzednich sesji i spodziewam się, że środki jakie oddane będą pod waszą rozagę, uznane zostaną za stosowne dla zapobieżenia złemu, na które użalają się powszechnie. Znajdziecie bezwątpienia, że środki przedsięwzięte przez jurysprudence i złanie jakie nastąpiło w administracji pomiędzy prawem i sprawiedliwością, za pomocą statutu przyjętego przez was podczas poprzedniej sesji, powinny być zastosowane na tychże zasadach do własności ziemskiej, i powołani będziecie do poświęcenia części waszego czasu dla osiągnięcia tego celu. Większa część tych przekształceń nie będzie mogła być zastosowaną do sądów szkockich; lecz powołani będziecie, co do tej części królestwa, do obmyślenia środków nastosowniejszych dla pogodzenia trybu apelacyjnego z nowym prawodawstwem, i pomiędzy innymi środkami, pozostającymi w styczności z interesami specjalnymi, proponowanymi wam zostanie bil zaprowadzający zmiany w prawie o własności ziemskiej i ułatwiający przechodzenie takowej z rąk do rąk. Wynikły znaczne nieporozumienia i porobione zostały uwagi przez całe klasy społeczeństwa, co do stosowania niedawnego aktu parlamentarnego, dotyczącego stosunków pomiędzy chlebobawcą i robotnikiem, na zasadzie aktu z 1871 roku w przedmiocie przestępstw w stosunkach handlowych i praw o bezrobociu. Pod tym względem życzeniem jest mojem, ażebyście przed przystąpieniem do jakiegokolwiek bądź reformy prawodawczej, mieli sposobność bliższego obznajmienia się z wszystkimi faktami i kwestjami, będącymi przedmiotem sporu. W tym celu mianowałam komisję królewską, której powierzone zostało zbadanie teraźniejszego położenia i zastosowania prawa, ażeby można było zaprowadzić w tem ostatnim zmiany w jak najprędszym czasie, jeżeli okaże się tego potrzeba. Złożony wam zostanie bil do przejrzenia aktów parlamentarnych, dotyczących sprzedaży mocnych trunków, w tych punktach, co do których niezbędne jest wnieście do parlamentu. Zwrócona zostanie także uwaga wasza na prawa dotyczące wzajemnej pomocy. Wszystkie te kwestje będą przedmiotem waszych obrad, i wzywam pomocy Wszelkomożnego, ażeby skierował wasze rozprawy do pomysłowości królestwa.”

Konferencje biskupów w Wiedniu doprowadziły do zredagowania deklaracji wspólnej od wszystkich biskupów austriackich, dotyczącej praw wyznaniowych. Volksfreund ogłasza ten dokument, który zapewne nie



sprawy w Watykanie zbyt przyjemnej niespodzianki. Wprawdzie deklaracja ta napada na nowe prawa, głównie zaś występuje przeciwko wprowadzeniu ślubów cywilnych, które zresztą, nie zostały włączone do środków złożonych już teraz parlamentowi przez rząd. Lecz protestacje biskupów są daleko umiarkowane w formie niż się tego spodziewano, nadewszystko zaś po ostatniej encyklice Piusa IX, a oprócz tego, zdają się one posiadać wartość bardziej teoretyczną niż praktyczną; deklaracja biskupów przyrzeka nawet, pod pewnymi warunkami, posłuszeństwo nowym przepisom i według depeszy przesłanej z Wiednia do *Koelnische Zeitung*, już w sferach rządowych tej stolicy nie wierzą w to, by można się było obawiać starcia z władzą duchową przy wprowadzeniu praw, które zostały przyjęte.

\* Siedmdziesięciu pięciu członków lewicy włoskiej izby deputowanych, utworzyło pomiędzy sobą frakcję, która się oddalała od prawej i krańcowej strony i położyła za sadę swego programu reformę administracji.

\* Reprezentant wojenny Don-Karlosa w Londynie, otrzymał następną depeszę z d. 15-go marca, z Prato de Lusanes, że sztabu głównego armii karlistowskiej: „Jenerał Palacios donosi, że maszeruje na Madryt z 12,000 ludzi, rozbiwszy do szczytu w okolicach Minglanilla oddział republikański jenerała Callejo.

#### Telegramy z gazet zagranicznych.

\* *Wersal, 27 marca.* Posiedzenie Zgromadzenia Narodowego. Dahirel przedstawia wniosek, ażeby Zgromadzenie Narodowe ustanowiło ostateczny kształt rządu dla Francji w dniu 1 czerwca r. b. Kerdel występuje przeciwko nagłości co do tego wniosku, uwydatniając mianowicie, iż nikt nie chciałby przyczynić się do spełnienia aktu nielegalnego i nieuczyniowego. Przedłożenie pełnomocnictw marszałka-prezydenta na lat 7 jest zdecydowanem i nikt nie ma prawa zmniejszania czasu trwania jego władzy ani o jeden dzień, ani też nawet o jedną godzinę. Wszyscy ci, którzy głosowali przeciwko przedłużeniu władzy marszałka Mac-Mahona, powinni po prostu zastosować się do tego, co stało się prawem. Czas trwania władzy obecnego prezydenta mogłoby być ograniczonym tylko w takim razie, gdyby sam prezydent złożył swą władzę. Książę Broglie wyudatniał, iż nikt nie ma prawa mówić o prezydencie Mac-Mahonie w inny sposób, jak w taki, w jaki powinno mówić się o samej Francji. Nagłość wniosku Dahirela odrzuconą została następnie 330 głosami przeciwko 258.

\* *Wiedeń, 28 marca.* Na dzisiejszym posiedzeniu izby deputowanych, kilku członków przedstawiło wnioski, ażeby rząd wezwany został do przedstawienia projektu do prawa w przedmiocie wzbronienia pobytu w Austrii jezuitom i innym im podobnym zakonom.

\* *Gotha, 28 marca.* Dzisiaj zmarł tu po krótkiej chorobie sławny astronom, tajny radca Hansen.

\* *Amsterdam, 27 marca.* Według otrzymanej tu wiadomości z Ateinu z dnia 24 b. m., naczelnik krajowców, Gighen uznał zwierzchnictwo Niderlandów. Podanie się kilku innych naczelników, jest prawdopodobnem. Ci ostatni powstrzymywani byli dotychczas od poddania po największej części z obawy, że niderlandzcy mogli zmienić swą taktykę i pozostawić własne losowi skłonnych do poddania się naczelników plemion krajowych.

\* Millard Fillmore, były prezydent Stanów Zjednoczonych, zmarł w Buffalo, stanie New-York, w 74 roku życia. P. Fillmore pochodzący ze stanu New-Yorku, należał do rodziny ubogiej i musiał pracować ręcznie podczas swej młodości. Skutkiem tylko usilnych starań, potrafił się wykształcić. Stawszy się człowiekiem politycznym, Fillmore należał najprzód do stronnictwa whigów. Członek kongresu w 1832 r., wyniesiony został w 1837 r. na wice-prezydenta Stanów Zjednoczonych. Zgon prezydenta, jenerała Taylor, zaszyły 10 lipca 1850 r., wyniósł go na prezydenta. Po upływie terminu władzy, naprzódni wystąpił z swą kandydaturą; nie został bowiem wybrany. Skoro stronnictwo whigów rozwiązało się ostatecznie podczas prezydentury Franklina Pierce, Millard Fillmore stał się, przy następnym wyborach, kandydatem stronnictwa pragnącego się uformować pod nazwą amerykańskiego, z whigów i z stronnictwa złożonego z dawnych *know-nothings*, a które w kilka miesięcy później miało się złączyć ze stronnictwem republikańskim. Zwycięstwo demokratów i wybór p. Buchanan położyły koniec za w doli politycznemu M. Fillmore.

\* Podawaliśmy już, z doniesień *Musikalnego Listka*, o „poranku ruskim”, danym w Paryżu przez panią Marję Dumas. Obecnie korespondent teatralny gazety *Le Nord* komunikuje, następne szczegóły o tym poranku: „Zebrań było nader świetne. Dwie śpiewaczki ruskie wywołały huczne oklaski wykonaniem pieśni w swym języku rodzimym. Śpiewaczki te — są pani Polakowa (bardziej znana w Petersburgu pod nazwiskiem pani Chwostowej), oraz pani Marja Lahorio, z rodziny włoskiej zruszczalej, mieszkającej w Krymie. Wykonały one duet Dargomyżskiego. Pani Marja Lahorio, młoda przesylna i wyrazisty sopran, odśpiewała arję z 4-go aktu „Rusalki” a następnie (w języku francuskim) „Słowika”, Alabjewa. P. Polakow (obszerny kontralt) wykonała elegję Jakowlewa, „Wieczór” Moniuszki i pieśń Małgorzaty „Glinki”. Pani Marja Dumas odeczytała francuski przekład wierszem tej pieśni. Następnie wywołała oklaski odezycaniem kilku bajek Krytów w tłumaczeniu p. Parereux oraz ustępów z „Notatek Mysliwa” Turgieniewa (również po francusku). Z wykonawców muzycznych, skrzypek ruski p. Alf-

terman odegrał romans swej kompozycji, a p. de-la-Rancheret — fantazję Wieniawskiego na temat „Krasnyj Sarafan”. — Hymn narodowy ruski wykonany został na początku i na końcu poranka.

\* Adalbert Naundorf Bourbon, zaprzeczyl, w gazecie amsterdamskiej *Dagblatt* wiarygodności listu wydrukowanego w gazecie *Gaulois*. Zapewnia on słowem honoru, że nie pisał ani do hrabiego Chambord, ani do hrabiego Paryża, a tym mniej nie proponował im jakiegobądź układu polubownego. Należy dodać przytem, że Naundorf — jest oficerem w holenderskim pułku grenadierów i przyjmują go z szacunkiem nawet przy dworze. Siostra jego także zaprzecowała w *Paris Journal* przeciw mniemaniu listowi i zarazem oświadczyła, że wyrok sądu apelacyjnego, jakkolwiek surowy, nie przeszkodzi jej podtrzymywać słuszne rozszczenia jej nieszczęśliwego ojca.

\* Z Japonji otrzymano wiadomości przez San-Francisco, z d. 13-go stycznia. Według spisu, dokonanego w 1873 roku, ogólna ludność cesarstwa dochodzi do 33,110,825 mieszkańców. Płeć mężczyzn i kobiet prawie jednakowa. Rodzina cesarska składa się z 29 osób; 459 osób należy do wyższej szlachty, niższa zaś składa się z 700,000 osób.

\* Na całej kuli ziemskiej corocznie wysyłają około 3,300 milionów listów; codziennie 9 milionów 250 tysięcy, na sekundę zaś 100; z tej liczby przypada na Europę 2,356 milj.; na Amerykę 750 milj., na Azję 150 milj., na Afrykę 25 milj., a na Australję 20 milj. Dochody wszystkich instytucji pocztowych Europy wynoszą do 125 milionów talarów.

\* W sferach teatralnych paryskich opowiadają, że Verdi wystawi krótko w teatrze opery wielkiej, balet dwuaktowy „Państwo Królów”, w którym nie będzie żadnych solo, a cały efekt zamierzają oprzeć na ugrupowaniu poz plastycznych i na *morceaux d'ensemble*.

\* W Nowym Pesceio miały miejsce zaburzenia wywołane okolicznościami następującymi. Aresztant zatrzymany w więzieniu nowo-pesceiskim zakończył życie samobójstwem. Przy eksportacji zwłok jego z więzienia, rozniosła się po mieście pogłoska, że nieszczęśliwy ten zmarł skutkiem srogiego obejścia się z nim zwierzchności więziennych. Tłum, zebrany przy więzieniu, porwał trumnę z rąk policji, ponosił ją na ratusz, i postawiwszy nieboszczyka, zaczął rzucić do gmachu kamieniami. Policjanci, nadbiegli dla poskrośzenia nieporządku, powitani zostali kamieniami, lecz przy pomocy kilku żandarmów konnych rozproszyli tłum. Wieczór przed gmachem ratusza zebrał się tłum nowy, który tym razem gotował się wedrzeć do wnętrza i już wylał drzwi. Policjanci dali kilka strzałów, skutkiem których tłum wpadł w trudną do opisania zacięłość; podżegacze podpalili ratusz, a przybyła dla gaszenia pożaru straż ogniowa nie była dopuszczoną do płonącego gmachu. Ponieważ w Nowym Pesceio nie ma żalogi, przeto posłano po wojsko do stolicy. Pierwsze oddziały przybyły o godzinie dwunastej i natychmiast rozproszyły tłum. Pod osłoną siły wojennej, straż ogniowa mogła wziąć się do gaszenia pożaru i nad rankiem dnia następnego wstrzymała dalsze jego szerzenie się.

\* Nowa wieża babilońska. „Illustrte Zeitung” podaje następne szczegóły o olbrzymiej wieży, jaką zamierzają wybudować w Filadelfji, z powodu wystawy wszechświata, przygotowywanej w roku bieżącym, dla uroczystego obchodu stoletniego jubileuszu ogłoszenia niezawisłości Stanów Zjednoczonych. Wieża ta, wysoka na 1,000 stóp, będzie budowlą bezprzykładną, jakiej podobnej nigdy nie stworzyła ręka ludzka. Rzeczywiście, olbrzymia piramida Cheopsa ma wysokości tylko 480 stóp amerykańskich; kopuła katedry św. Piotra w Rzymie 473 stóp; piramida Chefrena 454; katedra w Strasburgu — 438; z ostatnią może również spólowodniczyć dzwonnica św. Szczepana w Wiedniu, mająca wysokości 436 stóp, oraz kościół św. Marcina w Landshut — 434 stóp. — Do liczby tych olbrzymich pomników należy dodać, chociaż nieskończoną jeszcze, wieżę katedry Kolonńskiej, która, podług twierdzenia osób rzeczy świadomych, wzniesie się do 500 stóp nad poziom placu budowy.

Kościół katedralny św. Pawła w Londynie (375 stóp) pozostaje daleko po za wymienionymi kolosami, a jeszcze bardziej odbiegają od nich pod względem wysokości najgłodniejsze uwagi pomniki Stanów Zjednoczonych, jak na przykład: kopuła Kapitolu w Waszyngtonie (287 stóp), dzwonnica kościoła św. Trójcy w New-Yorku (286 stóp), granitowa kolumna pomnika bitwy pod Bengers-Hill (221). — Przytem należy także wspomnieć o kopule rotundy gmachu ostatniej wiedeńskiej wystawy wszechświata, która miała wysokości 348 stóp.

Nowa olbrzymia budowla, której pomysł należy do dwóch inżynierów, będzie zbudowaną z amerykańskiego żelaza kutego. Kształt wieży będzie okrągły. Średnica jej części dolnej będzie miała 150 stóp, i będzie się zmniejszać, w kierunku ku wierzchołkowi, gdzie będzie miała tylko 30 stóp. Przez całą jej wysokość będzie urządzony prosty cylinder centralny, na 30 stóp średnicy, przeznaczony dla czterech przyrządów do wznoszenia, z których każdy będzie podnosił za jednym razem do pięciuset osób, w trzy minuty, i spuszczał na dół takąż samą ilość widzów, w pięć minut. Widzowie, którym ten sposób przenoszenia się z miejsca na miejsce nie przypadnie do smaku i którzy obawiać się będą ryzykowania swego życia, będą mieli możność wchodzenia i schodzenia po schodach, okrężających scho-

dyndra. Wieża będzie przecięta czterema galerjami krytymi, otoczonymi siatką drucianą, przeznaczoną dla zapobieżenia nieszczęśliwym wypadkom. Obliczają, iż niezbędne wydatki na całą budowę, która potrwa nie mniej jak rok, będą wynosiły do 1 miliona dolarów, to jest do 5 milionów franków. Wybór miejsca na którym wzniesiony będzie ten fenomen architektoniczny, jeszcze nie został zdecydowany; sądzą wszakże, iż wieża zbudowana zostanie w pobliżu samego gmachu wystawy, który, w razie potrzeby, będzie można oświetlać światłem elektrycznym z wierzchołka tej nowej wieży babilońskiej.

#### WYKAZ BIBLIOGRAFICZNY

książek wydanych w Warszawie, od dnia 3 (15) do 16 (28) lutego 1874 roku.

##### W języku ruskim:

„Варшавская университетская Извѣстия” 1873. № 5 и 6. ВЪ типографіи Варшавскаго Учебнаго Округа.  
Словарь польско-русскаго административно-судебно-техническаго. Составилъ Флоріанъ Чепелинскій. Выпускъ 6-й. ВЪ типографіи Гольдмана.  
Памятная книжка варшавской губерніи на 1874 годъ. ВЪ губернской типографіи.

Сравнительная русско-французско-нѣмецкая фразеологія, или Сборникъ пословицъ, изрѣченій, поговорокъ и идиомъ на трехъ языкахъ. Составилъ М. Ф. Затеминовъ. Часть I-я русско-французско-нѣмецкая. ВЪ типографіи И. Гольдмана.

Нѣмецко-русскаго букваря для употребленія въ начальныхъ училищахъ, напечатанный по распоряженію Попечителя Варшавскаго Учебнаго Округа. Изданіе десятое. ВЪ типографіи Варшавскаго Учебнаго Округа.

Очеркъ дѣйствующаго въ Царствѣ Польскомъ уголовнаго судопроизводства и судопроизводства. Составилъ Н. Мартыновъ. ВЪ типографіи управленія варшавскаго жандармскаго округа.

Циркуляръ по Варшавскому Учебному Округу, 1874. № 1. Января. ВЪ типографіи Варшавскаго Учебнаго Округа.

Отчетъ дѣйствій сѣнакова Общества въ Царствѣ Польскомъ за 1873 годъ. ВЪ типографіи А. Павлова.  
Образцы и наука черченія. Отдѣлъ I-й приготовительный. Часть I и II, составленные И. Ф. Пиварскимъ, б. учителемъ реальной гимназіи и художественной школы. (Цена по 50 коп.). ВЪ типографіи В. Валькевича.

Отчетъ о состояніи общественаго призрѣнія въ Варшавѣ за 1871 годъ. ВЪ типографіи Феликса Фризе и Комп.  
Акціонерное промышленное Общество механическихъ и горныхъ заводовъ „Дильпопъ, Рау и Левенштейнъ” въ Варшавѣ. Прейс-курнтъ сельско-хозяйственнымъ машинамъ и орудіямъ. ВЪ типографіи И. Унгера.

Птицы. Комедія Аристофана. Переводъ съ греческаго М. Смирнова. ВЪ типографіи Варшавскаго Учебнаго Округа.

Американская, изобрѣтенія Бюкея (Buckeye), жатвенно-косильная машина съ самодействующимъ отбрасывающимъ снарядомъ, изъ фабрики Adlance, Platt et Comp. New-York. Спеціальная агентура продаетъ этихъ машинъ на Царствѣ Польскомъ и западныхъ губерніи Имперіи, въ земледѣльческо-промышленномъ заведеніи Германа Гольденригга въ г. Варшавѣ. ВЪ типографіи бывшей С. Орельбранда.

##### W języku polskim:

Wystawa ilustrowana wiedeńska. Zeszyt III. Nakładem i drukiem J. Kaufmana. (Cena kop. 50).  
Dziela Zygmunta Kaczkowskiego, poprawione i przejrane przez autora. Tom I. (Maz szalony. — Bitwa o chorążankę. — Junakowie. — Swaty na Rusi). Nakładem i drukiem Józefa Ungra.

Marcin Kromer przez Cypriana Walewskiego. Nakładem autora. W drukarni Józefa Ungra.

Wiktor Hugo. Rok Dziewięćdziesiąty trzeci. Tomy I, II i III. Nakładem i drukiem redakcji *Gazety Polskiej*.  
Tłomaczenia Antoniego Edwarda Odyńca. Wydanie drugie. Tom IV. (Czciociele ognia. — Peri i Raj. — Dzieciwa Orleañska). Nakładem księgarń Gebethnera i Wolffa. Czcionkami *Gazety Lekarskiej*.

Karola Mathasy'a. Najnowsze wzory dla stolarzy, snycerzy, cieśli i tapicerów, wedle wyższego punktu widzenia zasad upiększającej architektury i starożytnego gustu. Z 48 litografowanymi tablicami in folio. Zeszyt I zawierający tablice 1, 13, 25, 27. Zeszyt II zawierający tablice 2, 14, 26, 38. Nakładem S. H. Merzbacha księgarza. Druk J. Korzeniowskiego.

Ogólne zebranie Towarzystwa Kredytowego Miasta Warszawy. (Posiedzenie 4-te odbyte d. 3 (15) grudnia 1873 roku). W drukarni *Wiek*.

Sprawozdanie Zarządu Warszawskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu, za okres II-gi od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 1873 r. W drukarni Warszawskiego Okręgu Naukowego.

Muzeum sztuki europejskiej przez S. K. Tom IV. Zeszyt I. Nakładem M. Głuckberga. Druk S. Orgelbranda synów.

Encyklopedia rolnictwa i wiadomości związek z niem majacych, pod redakcją J. T. Lubomirskiego, E. Stawskiego i S. Prystalskiego. Tomu II-go Zeszyt VII, (całego dzieła zeszyt XVII). Główny skład i ekspedycja w księgarń Gebethnera i Wolffa. Druk J. Bergera.

Wykład chirurgji szczegółowej przez Dra Karola Emmerta, profesora zwyczajnego uniwersytetu w Bern. Przekład trzeciego wydania dzieła pod napisem: „Lehrbuch der Speziellen Chirurgie von Dr. Carl Emmert. Leipzig 1871.” dokonany przez K. Dobrąkiewicza, K. Filipowicza, J. Gutwina, W. Mayzla. Tom I. Zeszyt I. Choroby chirurgiczne czaszki. Z wieloma drzeworytami i tekstami. Nakładem tłumaczy. Skład główny u Gebethnera i Wolffa. Druk J. Bergera.

Historja włosci i stosunków politycznych, społecznych i ekonomicznych, które istniały w Polsce od czasów nadawniejszych aż do drugiej połowy 19 wieku. Napisała przez Wacława Aleksandra Maciejewskiego. (Rozprawa konkursowa od Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego, uwieczniona nagrodą, która z własnych funduszy August hr. Cieszkowski wynaczył, a która to rozprawa pojawia się w druku jako drugi artykuł dopełnień do Historji prawodawstw słowiańskich). Druk K. Kowalewskiego.

Żywoty świętych pańskich z przydaniami do każdego, pożytku duchownego i właściwej modlitwy, tudzież na wszystkie uroczystości i świątobliwej nauki, przez Ojca Prokopa kapucyna. Zeszyt IV. Nakład i własność M. Orgelbranda. Druk S. Orgelbranda synów.

Encyklopedia J. Orgelbranda (Mniejza). Tom VI, Zeszyt XXXV i XXXVI. (Kolumbia — Krzywa). Nakład, druk i własność S. Orgelbranda synów.

Encyklopedia ogólna wiedzy ludzkiej, wydawana pod kierunkiem redakcji *Tygodnika Ilustrowanego i Wędrownca*. Tom VII, Zeszyt XXXVII i XXXVIII. (Holandia — Isakowicz). Nakładem i drukiem Józefa Ungra.

Jakóba Arago. Podróż na około świata, przekład z francuskiego W. Szymanowskiego, ozdobiona 127 ilustracjami. Zeszyt II, III i IV. (Wydanie) nakładem S. H. Merzbacha księgarza. Druk Jana Cotty.

Nauka o rzecach. Napisał, zebrał i ułożył Henryk Wernic. Nakładem i drukiem redakcji *Opiekuna Domowego*.  
Wolno-mularstwo i języczyn, przez Autura Storchę, w przekładzie polskim. Pozyty XXVIII i XXIX. W drukarni Felicy Krokowskiej.

Mały katechizm dla młodzieży wyznania rzymsko-katolickiego, napisany przez J. Putiatyckiego. (Wydanie nowe). Na-

kładem i drukiem Aleksandra Pawajewskiego.

Systematyczny kurs nauk. Równianki czyli Zbiór powiastek do opowiadania dzieciom od lat 3 do 7, przez Augusta Jesko (z obrazkami kolorowanymi). Nakładem księgarń Stanisława Arsta w Lublinie. Druk J. Jaworskiego.

Duch pocieszczenia. Książka podręczna dla wszystkich, którzy światła, ulgi, pociechy w życiu potrzebują, zawiera nowennę do Ducha Przenajświętszego oraz litanję i rozmyślań trzy na świętą niedzielę, poniedziałek i wtorek. W drukarni Czerwinko-gi Spółki.

Sprawozdanie Dyrekcyi Wyciągów Konnych w Królestwie Polskim za rok 1873. W drukarni A. Pawajewskiego.

Ernest Legouvé, członek akademii francuskiej. Ojcowie i dzieci w XIX wieku, przekład Jędrzej Trzcickiej. Część I. Nakładem i drukiem redakcji *Przeglądu Tygodniowego*.

##### W języku niemieckim:

Kirchen-Lieder zum Gebrauch der Deutsch-Katholischen Kirche zum Heiligen Geist in Warschau. Druck von Alexander Gius. (Zu haben in der Sakristei).

##### W języku łacińskim:

Catalogus ecclesiarum et utriusque clerici tam saecularis quam regularis dioecesis Vladislaviensis seu Calisiensis pro anno domini 1874. Typis Czerwinski et Comp.

##### W języku hebrajskim:

Newuin Uksuin, t. j. Pismo Święte z komentarzem rabina M. L. Matbim. Tom I i II. W drukarni J. Lebenson.

Dywe Haskel, t. j. Myśli rozumne. W drukarni J. Lebenson.

Mincha Chadasha, t. j. Nowa ofiara, przez Hersza Chantowa. W drukarni J. Lebenson.

Kinat Salfim, przez B. Swajcetera. W drukarni Ch. Keltera.

Ustawa o wojskowej powinności, Najwyższej zatwierdzona 1 stycznia 1874 r. W drukarni Ch. Keltera.

Sot Adeszem, t. j. Boża Rada. W drukarni J. Lebenson.

Redaktor, Mikołaj Berg.

#### PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Warszawa  
dnia 19 (31) marca.

##### Widowiska.

WIELKI TEATR. — *Dziś*, we wtorek, opera w 1-m akcie *Verbum nobile*; — opera w 2-oh aktach, *Córka Regimentu*. — Początek o godzinie 7 i pół. — *Jutro*, we środę, *Widowisko* na dochód Szpitali i Zakładów Dobroczynnych. — *Wczoraj*, było osób 355.

TEATR ROZMAITOŚCI. — *Dziś*, we wtorek, komedia w 1 akcie, *Biały gwóźdź*; — komedia w 3 aktach, *Pan Geldhab*. — Początek o godzinie 7 i pół. — *Jutro*, we środę, komedia *Babio lato*; *Miód kasztelański*.

W SALI KLUBU RUSKIEGO. — *Dziś*, we wtorek, o godzinie 8-jej wieczorem, danym będzie na cel dobroczynny *Koncert*, ze współudziałem pań Jesipow i Juniewicz. — Cena miejsc: 1-asy rząd 3 rub., 2, 3 i 4-ty 2 rub., 5 i 6-ty po rs. 1 k. 50, pozostałe po 1 rub., boczne po rs. 2. — Biletów nabyć można u szwajcara Klubu Ruskiego.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedziele bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. — Otwarta codziennie, od godziny 11-jej rana do godziny 5-jej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dnie powszednie kop. 15; — w niedziele zaś i święta kop. 5.

TIVOLI. — *Dziś i codziennie*, *Koncert słynnych śpiewaków* panien: Rossini i A. Kossari i p. Lebourd, z muzyką P. Stankiewicza. — Początek o godzinie 8-jej wieczorem. — Cena wejścia kop. 30.

W dniu 18 (30) bież. m. i. roku, chorych w 8-mis cywilnych szpitalach: przybyło 44, wyzdrowiało 66, umarło 10, pozostało 1711 (mężczyzn 858, kobiet 853), z nich w szpitalu starożakonnym mężczyzn 149, kobiet 143.

Przyjechał: — Rzecyzwisty radca stanu Wasilczkow, z Wiednia.

##### Cena okowity dnia 18 (30) marca.

wiadro od r. gurnio od r.  
Hurtowa składowa 5.87, 5.90, 1.91 — 1.92.  
Pojedyncza szynkarska 1.94 — 1.95.  
Stosunek garnca do wiadra 100:807 1/2. (G. H.)

##### KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

dnia 19 (31) Marca 1874 ro'u.

W e k s !		Żądano   Płacono.	
		Ra.	k.   R.   k.
Berlin	100 Tal.	2 m.	107 85 107 55
Gdańsk	"	8 d.	107 55 107 25
Hamburg	300 B. Mk.	2 m.	— — —
Londyn	100 Szt.	3 m.	7 34 1/2 7 29 1/2
Paryż	300 Frank.	kr. ter.	7 25 7 23
		10 d.	87 7 1/2 86 7 1/2
Wiedeń	150 Zł. W. A.	2 m.	95 92 1/2 95 47 1/2
	à vista		96 97 1/2 96 52 1/2
Petersburg	100 Rsr.	3 m.	98 37 1/2 98 25
		3 d.	100 — —
Moskwa	"	1 m.	— — —
Akcje i Obligacje Kolei Żelaznych.			
Akcje Głównego Towarzystwa Rosyjskiego			
drog żelaznych rsr. 125			144
Obligacje Główn. Tow. Ros. drog żelaznych			
po franków 2,000 za rsr. 100			
Akcje drogi żelaznej Warsz.-Wied. za sztukę			98
Obligacje drogi żelaz. Warsz.-Wied. po 500 fr.			
Obligacje drogi żelaz. Warsz.-Wied. po 100 talarów za sztukę			
Akcje drogi żelaznej Warsz.-Bydg. za rsr. 100			69 7
Akcje drogi żelaznej Warsz.-Teresp. za rsr. 100			75
Obligacje drogi żelaz. Warsz.-Terespolskiej		113 50	112 50
Akcje drogi żelaznej fabr. Łódzkiej rsr. 100		100	
Akcje banku handl. w Warszawie po 250 rsr.			
Akcje banku hand. War. IV Em. z wpłatą rsr. 100			
Akcje banku handlowego w Łodzi po 100 rsr.			
Akcje banku dyktowanego w Warszawie za sztukę rsr. 250			
Akcje Warsz. Towarz. Ubezpiec. od ognia za sztukę z wpłatą rsr. 125		125	
Akcje Towarz. Łazienek i Łazieni rsr. 500			
Listy Zastawne III-go Okręsu Serji pierwszej za rsr. 100			
Listy Zastawne III-go Okręsu Serji drugiej za rsr. 100 <sup>1)</sup>		94 30	93
Listy Zastawne nowe 5% z r. 1869 <sup>2)</sup>		87 10	86
5% Listy Zastawne miasta Warszawy II Serji		86 90	86 59
5% Listy Zastawne miasta Łodzi <sup>3)</sup>		77 90	77 60
Listy likwidacyjne za rsr. 100 <sup>4)</sup>			
5 pożyczka rosyjska Stiglitza z 1854 za rsr. 100			
i pożyczka rosyjska Stiglitza z 1855 za rsr. 100			
Bilety Banku Ces. Ros. z r. 1860 za rsr. 100		96 75	95 75
Metaliki Lutowe za rsr. 100			100
Sierpniowce za rsr. 100			100 75
Rosyjska pożyczka prem. z 1864 rsr. 100		165	164
" " " 1866 rsr. 100		161	50 160 50
" " " ditto ostoplowana			
5% Listy Zastawne Rosyjskie			

<sup>1)</sup> Wartość kuponu bieżącego od Listów Zastawnych rsr. 5 k. 8 1/2<sup>1)</sup>  
<sup>2)</sup> Wartość kuponu od Listów Zastawnych nowych rsr. 1 k. 36 1/2<sup>1)</sup>  
<sup>3)</sup> Wartość kuponu Listu Zastawnego m. Warszawy rsr. 2 k. 48 1/2<sup>1)</sup>  
<sup>4)</sup> Wartość kuponu Listu Zastawnego m. Łodzi rsr. 2 k. 8 1/2<sup>1)</sup>  
<sup>5)</sup> Wartość kuponu od Listów Likwidacyjnych rsr. 1 k. 36 1/2<sup>1)</sup>



